SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. CI. No. 83. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MAY 4, 1994. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 4-го ТРАВНЯ 1994. Ч. 83. РІК CI.

УКРАЇНСЬКІ ПАРЛЯМЕНТАРИСТИ ГОТУЮТЬСЯ ДО ПРАЦІ

Київ (УНІАР). — Тут 27-го квітня під головуванням Івана Плюща відбулося засідання ініціятивної групи підготовки праці першої сесії Верховної Ради України 13-го скликання. До підготовчої групи увійшли кілька підгруп: з формування проєкту розпорядку дня сесії — очолює Василь Дурдинець; з формування пропозицій щодо висвітлення праці сесії — очолює Леонід Костюченко; з редагування проєкту розпорядку — очолює Руслан Боделан; з підготови змін і доповнень до конституції — очолює юрист Валерій Євдокімов; з підготови пропозицій щодо виходу з економічної кризи — очолює Володимир Пилипчук. У засіданні взяли участь 45 депутатів нової Верховної Ради від 22 областей, а також від Республіки Крим і Севастополя.

Учасники наради відзначили, що більшість новообраних депутатів досить довгий час звикатиме до специфіки законотворчої праці та праці над законопроєктами у комісіях українського парляменту. Тому про професійність новообраного парляменту говорити ще рано. Мова про це може йти лише через рік-півтора, зазначали промовці.

Депутати ґрунтовно випрацювали проєкт правильника засідань Верховної Ради, внесли зміни до порядку висвітлення праці українського парляменту. Пресовий центр Верховної Ради відтепер називатиметься пресовим центром секретаріяту Верховної Ради і буде підпорядкований голові секретаріяту. Це, на думку авторів, дозволить впорядкувати працю пресового центру і журналістів, які висвітлюють працю Верховної Ради України.

Пропонується створити 12 постійних комісій, які охопили б усі ділянки господарювання і розвитку держави, в тому числі боротьбу зі злочинністю та оборону і державну безпеку.

Новообрані депутати України від Донецької, Луганської, Дніпропетровської, Запорізької та Харківської областей також провели зустріч з метою визначити своє становище в українському парляменті. Розглянуто, насамперед, економічні проблеми як регіонального, так і загальноукраїнського рівня. На думку учасників зібрання, новий парлямент у першу чергу повинен схвалити бльок законодавчих актів, спрямованих на вихід економіки з кризи і сформувати Кабінет Міністрів, визначивши його статус.

КУК призначив нового екзекутивного директора

Вінніпеґ, Ман. (КУК). — Конгрес Українців Канади повідомляє про призначення Лідії Гаврищків на становище екзекутивного директора своєї централі, яка знаходиться у Вінніпеґу, Ман.

Л. Гаврищків працювала в централі Конгресу Українців Канади (КУК) та в Українській Канадській Фундації ім. Тараса Шевченка (УКФТШ) продовж останніх вісьмох років. Від 1988 року вона виконувала обов'язки асистента екзекутивного директора.

Як екзекутивний директор, Л. Гаврищків буде відповідати за виконання напрямних визначних Екзекутиво КУК та Радою Директорів Шевченківської Фундації, включаючи загальну фінансову адміністрацію та управління персоналом, приміщенням і обладнанням канцелярії.

Л. Гаврищків приносить з собою це нове становище багатогранний досвід, набраний продовж її активної участи в місцевих, провінційних та крайових організаціях. Беручи до уваги її здібності в адміністрації та управлінні проєктами, її знання та розуміння громадських справ, Екзекутива КУК переконана, що вона зможе справитися з багатьма вимогами, пов'язаними зі становищем екзекутивного директора.

УНСоюз підтримує Музей і Капелю в Дітройті

13-го березня Український Народний Союз дарував 3,000 дол. на цілі двох українських організацій громади метрополії Дітройту. На фото вгорі д-р Олександер Серафин, голова Окружного Комітету УНС Дітройту (справа), вручив чека на 1,000 дол. Романові Дацкові, кураторові Американського-Українського Музею й Архіву в Дітройті. Д-р Серафин також передав чека на 2,000 дол. Степанові Когутові, голові Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка.

Створився громадський комітет для відзначення 50-ліття УГВР в ЗСА

Ню Йорк. — Українська Головна Визвольна Рада була створена з ініціятиви Проводу ОУН і Головного Командування УПА на Першому Великому Зборі, що відбувся 11-го липня 1944 року, у карпатських лісах, на лісничівці між селами Недільна і Сприня у Самбірському повіті. У зборі брали участь люди різних земель України, які визнали потребу в тому часі створення керівного органу визвольної боротьби на ширшій політичній базі, проти німецьких і большевицьких окупантів за створення української самостійної соборної держави.

Великий збір ухвалив три законодавчі документи: „Устрій УГВР", „Плятформа" та „Універсал", які встановили структуру і завдання УГВР та принципи державного устрою у майбутній вільній Україні. УГВР була створена як „верховний орган українського народу в його революційній боротьбі за УС СД" із завданням „очолити цю боротьбу, давати напрямні українській державницькій політиці та керувати нею".

УГВР прийняла демократичні засади державного устрою в Україні — вільний вибір державних органів, забезпечення свободи думки, світогляду і віри, забезпечення справедливого соціяльного ладу, справжньої законности і рівности всіх громадян перед законом.

Великий збір вибрав органи УГВР; президентом став Кирило Осьмак, член Центральної Ради в Києві у 1917 році та пізніше діяч УНР. Головою Генерального Секретаріяту вибрано Романа Шухевича, головного командира УПА і голову Проводу ОУН.

УГВР увійшла в історію українського народу, як державницький орган, що включивши в собі широке коло запрошених представників тодішнього суспільно-громадського і політичного життя, надав цій боротьбі всенаціонального характеру. З її утворенням був завершений довгий процес організованої революційної боротьби попередніх років, керівники якої перебрали традиції боротьби Визвольних Змагань попередніх поколінь, перенесли їх у нові часи та дали прокцію державности на майбутнє.

(Закінчення на стор. 3)

Зареєстровано десять кандидатів на Президента України

Київ (УНІАР). — Тут за станом на 29-го квітня вже зареєстровано десять кандидатів на президентське становище в Україні: голову Соціялістичної Партії України Олександра Мороза; голову Комуністичної Партії України Петра Симоненка; президента Українського Союзу Промисловців і Підприємців Леоніда Кучму; голову Фонду Підтримки Реформ Віктора Пинзеника; голову парляментарного бльоку „Реформи для народу" Володимира Ланового колишнього голову Верховної Ради України Івана Плюща; міністра освіти Петра Таланчука; голову акціонерного товариства „Українська Фінансова Група" Валерія Бабича Миколу Рудя — викладача Київського Технічного Університету Будівництва і Архітектури і Президента України Леоніда Кравчука. На запитання кореспондентів, чи зможе нова Верховна Рада сформувати такий Уряд, який нарешті здійснить економічні реформи, Л. Кравчук відповів: „Якщо парлямент хоче, щоб Україна була процвітаючою, демократичною, цивілізованою державою, то він повинен це зробити".

Тимчасом новообрані народні депутати оприлюднили звернення до народу і Президента України, у якому сказано, що назріває конституційна криза через відсутність закону про статус Президента та низки інших важливих законів щодо здійснення владних функцій та утвердження прогресивних засад. У таких умовинах вибори Президента і місцевих рад можуть посилити безладдя і конфронтацію та хаос. Нова Верховна Рада також повною мірою уповноважень набере лише через місяць. У зв'язку з цим депутати закликають оцінити серйозність політичної ситуації та її можливі наслідки й відмовитися від виборів Президента до часу схвалення нової конституції. Автори звернення закликають Президента зупинити дію пункту 5 закону про передчасні вибори Президента та місцевих органів влади.

Лідер кримськотатарського народу, голова Меджлісу Мустафа Джамільов заявив кореспондентам: „Якщо доведеться вибирати між Кучмою і Кравчуком, то ми віддамо перевагу останньому. Щодо І. Плюща, то до нього у нас теж є претенсії".

Прах М. Рудницької перевезено до Львова

Джерзі Ситі, Н. Дж. — Мілена Рудницька, засновниця Союзу Українок, ініціяторка і співзасновниця Світової Федерації Українських Організацій та посол від Українського Національно- Демократичного Об'єднання (УНДО) до сойму у Варшаві за перебування Галичини під владою Польщі, померла в 1979 році у Мюнхені, Німеччина, і там була похоронена. Німеччина не дозволяє ексгумувати і перевозити до іншої країни домовину з покійником. Але можна ексгумувати покійника і перевезти його прах.

Так сталося недавно з прахом Мілени Рудницької, що його перевезено до її рідного Львова. Сталося це заходами її внука, професора стейтового університету Флориди Петра Лисяка-Рудницького та її братової, вдови по найстаршому братові Михайлові Рудницькому, який був професором Львівського Університету ім. Івана Франка і похоронений на Личаківському цвинтарі. М. Рудницька спочине у спільній могилі з братом Михайлом.

М. Рудницька вславилася своїми відважними виступами на форумі Ліги Націй у Женеві проти внутрішньої політики Польщі національної асиміляції і проти зламання Польщею міжнародного договору про забезпеку прав національних меншин. Той виступ М. Рудницької наробив міжнародного шуму. Вона залишила три свої книжки: „Десять місяців під большевиками", „Дон Боско" і монументальну монографію про Патріярха Йосифа Сліпого п. з. „Невидимі стигмати".

Монографію про Мілену Рудницьку написала проф. Марта Богачевська-Хомяк. Йдуть заходи, щоб твір видало НТШ в Ню Йорку.

Л. ФЕДОРУК В НТШ

Ню Йорк. — Наукове Товариство ім. Шевченка в Америці влаштовує доповідь гостя з України, поета, члена Спілки Журналістів України, заступника керівника пресового центру Верховної Ради Леоніда Федорука, на тему „Вибори в Україні та соціяльно-політична ситуація". Доповідь відбудеться у суботу, 7-го травня ц. р., в будинку НТШ, 63 Четверта аве., між 9-ою і 10-ою вулицями в Ню Йорку. Початок о год. 5-ій вечора.

НА ВИБОРАХ В ПАР ПЕРЕМІГ АНК

Преторія. — Як інформує агентство Ассошіейтед Пресс, згідно з попередніми вислідами перших демократичних нерасових виборів у Південно-Африканській Республіці, найбільше голосів дістав Африканський національний конгрес на чолі з Нельсоном Манделою. Другою за кількістю голосів йде Націоналістична партія президента ПАР Фредеріка де Клерка, третьою — зулюська партія Інката. Сторони заявили, що готові до співпраці заради національного замирення.

Якщо остаточний підрахунок голосів не змінить ситуації, то це означатиме, що новим президентом Південно-Африканської Республіки стане Н. Мандела.

Б. Клінтон дав розпорядження створити „Радіо Вільна Азія"

Вашінґтон. — Визнавши, що він „сильно сумнівається в доцільності і доречності такого заходу", президент Билл Клінтон, однак, дав розпорядження створити „Радіо Вільна Азія". Одночасно Президент анулює обмеження на продаж зброї Тайваневі. Безумовно, ці кроки американського Уряду не сподобаються Пекінові.

Пропозиції про створення „Радіо Вільна Азія" і скасування лімітів на доставу зброї Тайваневі містилися у проєкті бюджету Державного департаменту на цей і наступний рік. Клінтон визнав, що обидва заходи ідуть дещо в розріз з курсом міжнародної політики, яку він проводить, і дав зрозуміти, що підписує проєкт з тяжким серцем.

Одночасно він критикував Конґрес за небажання підтримати ініціятиву Адміністрації про створення бюра у справі наркотиків, тероризму і злочинности на базі відділу у справі боротьби з тероризмом при Державному департаменті. На його думку, Конґрес допустив помилку, зробивши застереження, на які цілі може використовувати виділені йому засоби Інформаційне агентство ЗСА, бо йому буде тяжко „зі зв'язаними таким чином руками" реаґувати на зміну ситуації у світі.

Б. Клінтон ніяк не прокоментував той пункт проєкту бюджету, де сказано, що Конґрес виступає за скасування ембарго на доставу зброї боснійським мусулманам.

Таким чином, Державний департамент в цьому і наступному році дістане 13.5 більйона долярів на свої потреби і потреби служб і агентств, які підлягають йому.

Б. Єльцин дав інтерв'ю для американської телевізії

Ню Йорк. — В четвер, 28-го квітня, увечорі програма „Праймтайм лайв" телевізійної компанії Ей-Бі-Сі показала розмову журналістки Дасни Соєр з президентом Росії Борисом Єльциним. Інтерв'ю заторкувало різні теми — від стану здоров'я російського лідера до рівня злочинности в його країні.

Б. Єльцин запевнив, що він цілком здоровий і тому, „може дозволити собі випити чарку-другу". Щодо перспектив власної політичної діяльности, то Б. Єльцин сказав: „Я пережив багато. Досить часто мені приходить у голову думка, що час дати собі спокій і зрезиґнувати. Однак я повинен допрацювати до кінця каденції, тобто до червня 1996 року". Про опозицію російський президент висловився як про „слабенькі групки" і підкреслив, що „всі силові структури вірні президентові — армія, внутрішні війська".

Б. Єльцин намагався переконати Д. Соєр, нібито він нічого не знав про діяльність у З'єднаних Стейтах московського шпигуна Олдрича Еймса. Так само Б. Єльцин прагнув викликати добре враження щодо проблем біологічної зброї. Російські вчені свідчать, що Росія продовжує виготовляти таку зброю, тим часом президент заспокоює: „Я своїм спеціяльним указом припинив це".

Б. Єльцин приєднався до громадської думки Заходу, яка засуджує боснійських сербів за практику „етнічних очищень" і за злочини проти мирного населення.

Закінчуючи інтерв'ю, президент Б. Єльцин прокоментував причини злочинности в Росії: „Не існує країни, де під час переходу до ринкової економіки тимчасово не збільшилася б злочинність, однак ми цьому все твердіше протистоїмо".

Вернісаж львівських мистців покажуть в Ню Йорку

В. Семенюк — св. Іллия.

Джерзі Сиrі, Н. Дж. (О. Кузьмович). — Михайло Барабаш не вперше відвідує ЗСА, але, маючи таку можливість приїхати сюди, не хоче використовувати її лише для себе, а допомогти своїм друзям-художникам зі Львова. В часі перших відвідин у 1991 році ми мали нагоду оглядати його графіку так в редакції „Свободи", як і на окремій виставці в ОМУА. З приємністю бачимо тим разом зміну у техніці його художніх праць, використання кольорів на лінотипових працях і ряд картин виконаних монотипом. Але рівночасно він показує в редакції не лише світлини своїх нових картин, а також своїх друзів, яких праці він привіз із собою, щоб тут підготовити спільну виставку, „Вернісаж Львівських художників". Разом із М. Барабашем це шість мистців Львова, які розпочинали свій мистецький шлях в 70—80-их роках, а їхній середній вік є 40 років. Їм вдалося вберегти свою творчість від потоку непоправних деформацій і перелицювань, від тиску машини совєтської дійсности і зберегти свій світ мистця.

М. Барабаш привіз зі собою праці усіх своїх п'ятеро друзів — від трьох до про друзів — маючи на вивіз окремий дозвіл, та з глибоким бажанням показати не лише свій новий мистецький доробок, але також своїх ровесників. У нього також бажання не лише показати цю творчість, а можливо продати поодинокі картини, щоб допомогти матеріяльно тим, яких життя тепер в скрутному економічному положенні України дуже складне. Виставка-вернісаж буде в приміщеннях ОМУА в часі від 15-го травня до 22-го в Ню Йорку при 136 Друга авеню і організатор надіється, що вона притягне багато публіки.

М. Барабаш приніс зі собою до редакції не лише картини своїх друзів, але також інформації про них, щоб представити читачам тут ще мало відомих молодих художників. Про М. Барабаша ми писали вже вичерпно перед двома роками. Він викладач Львівського Інституту Прикладного Мистецтва ім. Івана Труша. Сам родом зі села Відники біля Львова, що раніше мало назву Водники та було родинним селом нашого відомого та люблeного всіми письменника-гумориста і довголітнього

(Закінчення на стор. 3)

ВИСТАВКА В ОМУА

Ню Йорк. — Об'єднання Мистців Українців Америки та Літературно-Мистецький Клюб влаштовують тут виставку „Українські традиції: дерево життя", на якій будуть виставлені твори Я. Ґеруляк, Л. Ліщинського, В. Скрипки, М. Цесарської та інших. Відкриття — у п'ятницю, 6-го травня за участю Я. Ґеруляк, Л. Ліщинського та Л. Туркевич, початок о год. 7-ій вечора. Виставка проходитиме від 6-го до 13-го травня. Адреса ОМУА: 136 Друга аве., 4-ий поверх.

У СВІТІ

НА СЕРЕДУ, 4-ТЄ ТРАВНЯ, ізраїльська і палестинська делеґації на переговорах у Каїрі призначили підписання остаточного договору про надання для палестинців автономії у смузі Гази і в місті Єрихоні. Про це повідомив єгипетський президент Госні Мубарак після консультацій з ізраїльським міністром закордонних справ Шімоном Перезом, державним секретарем З'єднаних Стейтів Америки Ворреном Кристофером і головою виконкому Палестинської визвольної організації Ясіром Арафатом.

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР Японії Цутому Гата зформував коаліційний уряд парляментарної меншости. Найбільшу кількість, вісім міністерських течок, дістала Партія оновлення Японії, очолювана самим прем'єром. Міністром закордонних справ став лідер недавно створеної Ліберальної партії Кодзі Кікідзава, пост міністра фінансів зберіг за собою Гірогіса Фудзі. Спостерігачі скептично оцінюють можливості нового кабінету, передбачаючи, що йому не вдасться ні покращити торговельні взаємини зі ЗСА, ні витягнути Японію з економічного застою, ні продовжити суперечку з Росією щодо чотирьох південно-курільських островів. Було б добре, якби уряд Ц. Гати виконав єдине завдання — затвердив, нарешті, державний бюджет на 1994 рік, який почався ще 1-го квітня. Після цього новий кабінет натрапить на сильний опір опозиції і змушений буде погодитися на розпуск парляменту та нові загальні вибори.

В АМЕРИЦІ

У ЧЕТВЕР, 28-ГО КВІТНЯ, справа відомого шпигуна та колишнього працівника розвідчої аґенції Сі-Ай-Ей закінчилася. Олдрич Еймс договорився з прокуратурою, що визнає свою вину та буде дальше співпрацювати в заміну за кару доживотнього ув'язнення для себе та тільки кількарічне ув'язнення його дружини Розаріо. О. Еймс впродовж 31 року був працівником Сі-Ай-Ей, а останніх дев'ять шпигуном для СССР і Росії. Директор розвідчої аґенції Джеймс Вулсі сказав, що його аґенція щойно тепер почне підсумовувати шкоди, які своєю зрадою спричинив О. Еймс. Крім того Конґрес вимагає з'ясування, як дійшло до того, що впродовж дев'яти років О. Еймс міг працювати в центрі американської розвідки на користь чужої держави.

У СВОЄМУ ПОЛІТИЧНОМУ заповіті, книжці „Після миру", уривки з якої під назвою „Останній заповіт Ніксона" друкує журнал „Тайм", колишній президент Ричард Ніксон критикує курс Адміністрації Билла Клінтона, особливо його плян реформи охорони здоров'я. Р. Ніксон називає цей плян „страшною помстою покоління 60-их років". Автор книги „Після миру" критикує і зовнішню політику Клінтона, особливо провали у Сомалії і Боснії. На думку Ніксона, З'єднані Стейти не повинні брати на себе зобов'язання на військове вмішування, якщо не заторкнуті важливі крайові інтереси країни. Ні в Сомалії, ні в Гаїті, підкреслює він, інтереси ЗСА не заторкнуті. Провал політики Уряду Клінтона у Боснії Ніксон розцінює як одну з великих зовнішньополітичних невдач ЗСА.

SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holydays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні:
(202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send adress changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку-$22.00, на 3 місяці-$12.00.
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси-$1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали. Незамовлені матеріали повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою.
За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

М. Мельник

НОВА ВЕРХОВНА РАДА: КРАЩА, ЧИ ГІРША ВІД СТАРОЇ?

I

Покищо в Україні на 450 місць вибрано 338 депутатів. Воно без сумніву дуже цікаво підрахувати, хто виграв і хто програв, та ще цікавіше, поспекулювати про консеквенції тих виборів.

На перше питання прецизної відповіді покищо дати не можна. Приналежність депутатів до ідеологічних, партійних та національних груп можна буде встановити після початкових голосувань у парляменті. До найважливіших з них належать вибір голови Верховної Ради та затвердження нового Уряду. Та все таки основний поділ депутатів на „тих" чи „тамтих" досить виразно видно вже тепер.

Сьогодні багато людей каже, що Комуністична партія України виграла, тому що, в порівнянні з іншими партіями, вона здобула найбільше мандатів. Це твердження не представляє ніякої варости собою. Основні комуністичні організації в Україні — це Комуністична партія України, Соціялістична Партія України, Союз Комуністів та Фронт Трудящих України. Організації ті здобули 108 депутатів, або 32 відс. із загального числа 338. У виборах у березні 1990 року КПУ здобула 85 відс. мандатів. Отже, покищо пропорція комуністів тепер є усього 37,6 відс. від числа комуністів у 1990 році. Звичайно люди називають це не перемогою, а великою поразкою.

Точного числа українських патріотів-реформаторів тепер встановити не можна, та їх напевно є принаймні 100 або 30 відс. Визначити решту (38 відс.) депутатів тепер не є так просто і думки тут сильно поділені. Та в групі тій значну перевагу мають нові люди і вони без сумніву відограють більш позитивну ролю, чим їхні попередники.

Чи кількість виразних патріотів-реформаторів могла б бути значно більшою? Напевно так і тому постає серйозне питання, чому так не сталося?

Однією з важних причин — це величезна кількість партій та організацій. Та це далеко не найважливіша причина. Наші політики, публіцисти і журналісти переважно займалися національно-політичними проблемами. Тим часом надто багато виборців журилося соціяльно-економічною ситуацією країни. На превеликий жаль, дискусії на ті теми почались досить пізно, цебто недовго перед виборами. Крім цього і тематика і рівень тих дискусій були часто випадкові і не раз досить поверхові.

Надто часто „демократи" лаяли комуністів за їхню антинаціональну ролю в імперії як і за те, що, будучи тепер уже при владі, вони допровадили країну до теперішнього жалюгідного стану. Та це була чисто неґативна кампанія. В основному, вони зуміли людям вияснити, чому вони мали б голосувати за перехід до економічної системи, яка приносить зі собою приватну власність, велике зрізничкування платень, банкрутства підприємств і безробіття. Внаслідок того значна частина виборців повірила рецептам на економічні, а зокрема соціяльні реформи, що їх пропонували комуністи. Рецепти ті давно вже втратили популярність у вільному світі і тому можна цілком добре припускати, що коли б антикомуністи України були спритніші, тоді комуністів було б багато менше у новій ВР.

Закінчення буде.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

НЕ ЧАС НА РЕҐРЕСИВНІ ПОТЯГНЕННЯ

Останніми днями читав я у „Свободі" тривожні голоси у зв'язку з чуткою, що плянується деґрадація цього цінного щоденника на тижневик. Припускаю, що причиною такої неґативної пропозиції є фінансові справи. Мені не хочеться вірити, щоб Головний Екзекутивний Комітет УНС міг погодитися на таку наскрізь шкідливу для української справи ідею і я переконаний, що делеґати 33-ої Конвенції УНСоюзу відкинули б таку пропозицію.

Щоденник „Свобода" — це, крім наших Церков, найважливоший чинник, що зв'язує нашу громаду в Північній Америці, повідомляє її щоденно про події у світі, зокрема про події в Україні, та інформує про життя наших громад. Тепер, коли український народ намагається будувати свою державу серед великих труднощів, коли Москва чимраз виразніше посягає по наші землі, коли рішається доля України, — не час на реґресивні потягнення. Якщо йдеться про гроші, — я переконаний, що читач „Свободи", член чи не член УНСоюзу, готовий заплатити більше за цей щоденник, адже теперішня оплата є смішно низька.

При нагоді пересилаю вам копію першої сторінки медичної газети, що виходить в Івано-Франківському,— „Колеґа", де є копія частин статтей із „Свободи", як доказ, що щоденник цей читають і шанують і в Україні.

Коли я приїхав до Америки з родиною, ми, так як і тисячі новоприбулих, негайно вписалися у члени УНСоюзу (1950), і продовжували це робити, коли Господь благословив нас дітьми і внуками, навіть по дві поліси на особу. Ми це зробили у першій мірі не для „забезпечення", але, щоб підтримати українську установу і її газету, які діють на користь української справи. В цей для України критичний час, заміна „Свободи" на тижневик буде, на мою думку, потягненням, що пошкодить українській справі взагалі, а також пошкодить Українському Народному Союзові.

Д-р Олег Волянський,
Кергонксон, Н. Й.

„СВОБОДА" У ЛЬВОВІ

Надсилаємо вам найщиріші вітання з нагоди урочистого відзначення сотої річниці від дня виходу у світ українського щоденника „Свободи" (Джерзі Сити—Ню Йорк). Так сталося, що більшість українців й, зокрема, ми почали вільно читати „Свободу", саме в рік її великого ювілею. Але і це допомагає нам в роботі, зрештою, сприяє формуванню глибшого бачення світових і, зокрема, українських проблем. Більше того, ми стараємося ознайомити із матеріялами „Свободи" українських читачів. Задля цього, наприклад, у газеті „Високий Замок" (Львів, Україна) підготували декілька публікації на основі матеріялів „Свободи" Івана Кедрина („Праджерело хаосу в Україні", з 2-го червня 1993 року), Миколи Бараболяка („Причини до песимізму нема", (з 3-го червня 1993 року). Одночасно редакція львівського радіо зробила оглядову передачу про публікації „Свободи". Час від часу з матеріялами „Свободи" знайомимо студентський загал Львова, зокрема, вихованців університету, передусім майбутніх істориків, юристів, журналістів, філологів.

На жаль, маємо великі труднощі із отриманням газети. Дуже просимо вас вислати нам бодай ювілейне число українського незалежного видання. На його матеріялах зробимо огляди, передачі у місцевих засобах масової інформації, використаємо у педагогічній роботі.

Степан Боруцький,
доцент катедри теорії і історії культури Львівського Університету
Юрій Боруцький,
кореспондент газети „Високий Замок" (Львів, Україна)

ЯК ІНФОРМУЄ аґентство Ассошієйтед Пресс, китайському селянинові Гун Лайфу сповнилося 146 років. Він є найстаршим мешканцем Китаю, його так і називають — „король довгожителів".

НА ПРОПОЗИЦІЮ ГОЛОВИ Верховної Ради Едуарда Шеварднадзе, законодавці Грузії затвердили новим ніністром оборони республіки Вардіко Надібаїдзе. До недавнього часу він був генералом російської армії. Ця обставина викликає побоювання в багатьох парляментаристів, оскільки відомо, що російська армія озброювала абхазів і, властиво, допомогла їм розчленувати Грузію. 55-річний В. Надібаїдзе змінив на міністерському становищі 27-річного Ґеорґія Каркарашвілі, який у лютому цьогс року зрезиґнував, протестуючи проти рішення Е. Шеварднадзе дозволити Росії тримати свої військові бази в Грузії.

Південна Африка — від расизму до демократії

300 років панувала у Південній Африці єдина у світі державна система строгого расового поділу — 75 відс. чорного населення становили другу, упосліджену клясу громадян, 25 відс. білого населення були панівною клясою, власниками великого земельного обширу, власниками копалень, монопольними членами расово білого парляменту, — чорним автохтонам не вільно було мешкати у білих дільницях міст, не вільно було ходити до ресторанів та будь-яких інших приміщень, власниками яких були білі, ввесь державний апарат був у руках білої расової меншини.

На цьому місці була вже мова про процес ліквідації того „апартаїду" президентом Фредеріком Де Клерком, який звільнив з довголітньої в'язниці голову Африканського національного конґресу Нелсона Маделу і розпочав із ним переговори про закінчення апартаїду і переходу на систему демократії. Сотні білих і чорних осіб згинули заки розпочалися ті переговори і дальші сотні згинули, поки прийшло до прийняття білим парляментом нової конституції скерованої на демократію. На 25—28-го квітня ц. р. призначено було перші в тій країні вибори. Маси чорних не мали ніякого поняття, що таке вибори і вчителі переводили спеціяльне навчання, яке значення виборів, як голосується і про що тут ідеться. Не грає ролі виборча статистика і не мають значення різні перипетії. Згори було всім відомо, що новим президентом стане лідер чорної більшости населення — Нелсон Мандела. Нам невідомі подробиці порозуміння Де Клерка і Мандели, але загально думають, що Мандела — ворог будь-якого насильства, адвокат за фахом і людина великого формату, яка пануватиме над ситуацією.

А втім, над країною завис великий знак запиту. Вже проголошено, що збройна сила Південної Африки буде зменшена, але спершу залишиться її хребет — з білим старшинським корпусом. Як довго це терпітиме чорний уряд? Як виглядатиме новий парлямент і чи збережеться у практиці співпраця двокольорового парляменту? Чи і коли запанує у країні інша атмосфера, в якій можна буде без страху за завтрашній день жити обом расовим частинам населення? Поруч із чорною більшістю і білою меншістю поверх 40-мільйонового населення є ще там різнонаціональні азійці, є ще европейські й американські бизнесмени, керівники численних підприємств заснованих промисловими й торговельними европейськими й американськими фірмами, які там заснували свої філії й інвестували свій капітал. Чуємо з телевізійних екранів, що всі вони тепер стривожені, бо не знають, як складеться нова ситуація.

Не перестали існувати екстремісти по обох сторонах. Вибори розпочалися при акомпаньяменті вибуху численних бомб у різних містах, підкидуваних білими екстремістами. Обидва лідери — Де Клерк і Мандела однозгідно заявили, що терористичні акти фанатиків, які не хочуть іти з духом часу, не зупинять зміни державної системи. Упривілейовані білі мешканці були спершу рішучими противниками скасування системи апартаїду, лякаючися, що чорні, прийшовши до влади, можуть усіх їх вирізати. В ході згаданих вище переговорів минувся острах перед масовим погромом. Але не минулася ворожа настанова проти мирного співжиття з чорними на тих самих вулицях, у тих самих будинках, у спільних установах, ресторанах і засобах комунікації. Тому почули ми вже, що білі прагнуть заснувати своє власне „місце поселення", що в практиці виявилось би створенням держави в державі з власною адміністрацією та власним військом і поліцією. Воно пригадує настанову чорного племени зулу, яке вело війну терором і проти білого державного війська і проти чорних звеличників Мандели, бо вони, бо вони, зулуси, хотіли зберегти свою незалежність із власним королем.

Голосування чорних у Південній Африці — це ще одне капітальне явище із циклу еволюційних суспільних перемін — як повалення системи Совєтського Союзу чи берлінського муру.

Володимир Жила

ЗА ВСЕСТОРОННЬО ПЕРЕДУМАНЕ РІШЕННЯ

Ми свідомі, що хоч „Свобода" зробила багато доброго для нашого народу в Америці, як і для української справи в цілому, вона могла б багато більше зробити, якби мала змогу побільшити свій об'єм та розпустити свої крила на всю ширину і довжину. Допоможім їй хоч тепер це зробити..."

Лука Мишуга

Ці знаменні рядки — це ніщо інше, як переконлива порада, яку висловив для майбутніх поколінь д-р Лука Мишуга в своєму останньому звіті, як головний редактор „Свободи" під час Конвенції Українського Народного Союзу в 1954 році. У цитаті, як бачимо, є багато авторитетного й тут же і вагомого, що відносилося до „Свободи", тоді й відноситься і сьогодні. Виходить, що труднощі були завжди, вони є і сьогодні, й будуть в майбутньому. Але це ще не значить, що ми маємо відмовитися від „Свободи", як щоденника, і з легкої руки зробити її тижневиком. Як довголітній дописувач до „Свободи" й її постійний читач з 50-их років, вважаю, що це був би дуже розумово обмежений крок. „Свобода"-щоденник—потрібна нам в діяспорі з престижних міркувань, адже ж вона була і є тут одною з провідних газет, на яку орієнтувалася наша громада, до якої роками прислухалася приховано уярмлена Україна та якою нині широко цікавляться у відновленій Україні.

Таким чином „Свобода" завжди відігравала важливу життєво необхідну ролю в нашому сьогоденні й то не тільки тому, що кортить, мовляв, прочитати газету, щоб бути в курсі світової і української політики, а перш за все тому, щоб знати, куди нам прихилитися, яке зайняти становище та як скерувати себе, щоб зробити конкретне і розумне діло, а то й зуміти стати в обороні української державности.

У сьогоднішній час щоденна газета, радіо й телевізія — це не тільки засоби інформації — це могутня зброя, яка мобілізує, переконує і часто веде людей до конкретної цілі. Тут не можна забувати, що світові засоби масової інформації, зокрема американська, промовчують наші зисилля в діяспорі, як також і все те, що робиться в Україні. Хто ж тоді буде інформувати нас про поточні події суспільно-політичного, релігійного, культурного та економічного життя, що міняється з кожним днем? Ми матимемо тоді погану, а то й наскрізь фальшиву інформацію. Люди будуть прислухатися до російських засобів масової інформації, які постійно й настирливо обріхує цілий світ, вигадуючи небелиці про українські справи. Згідно з російською інформацією, українська держава швидко завалиться або уже й валиться, українці не вміють будувати держави, в Україні хаос тощо.

Тижневик, в свою чергу, появляючись раз у тиждень, не матиме можливости усю цю брехню заперечити й виправити, бож світ не стоїть на одному місці, а постійно рухається, усе в ньому міняється переходить у зле, або йде в напрямі до доброго. Усе це потрібно постійно аналізувати, шукати зерна правди, аджеж українці в діяспорі прагнуть знати, що робиться в Україні й їм обов'язково подати інформацію.

Престижним часописом в більшості випадків є добре редаґований щоденник. А етнічну групу, яка має добру мережу інформації завжди будуть високо цінувати та приділяти їй більше уваги. І якраз у цій ділянці „Свобода" й „Український Тижневик" роблять для нас велику роботу. Відвідуючи американських конґресменів у минулому, я дуже часто бачив у них на досить видному місці наш тижневик. У розмовах зі мною вони висловлювалися дуже прихильно про це видання, вважаючи його одним з найкращих етнічних видань в Америці. Це видання, до речі, я зустрічав в чужинецьких амбасадах і посольствах у Вашінґтоні. Його можна знайти також в університетських бібліотеках. Ним цікавлять ся студенти і професори політичних наук і редактори чужинецьких часописів.

Про „Веселку" можна коротко сказати таке: цей дитячий журнал на високому ідейному рівні й має наскрізь здорові виховні основи. Дав би Бог, щоб ми мали подібний журнал для дітей в Україні.

Пресові видання Українського Народного Союзу високо цінують також в Україні. Коли я перебував там п'ять місяців в 1992 році, я часто бачив „Свободу" й англомовний тижневик майже в кожній більшій редакції. Тепер, як інформують мене мої друзі з України, „Свободу" можна отримати частіше. Її вважають там солідним джерелом інформації, ставлять ся до неї уважно, дещо з неї передруковують, та й найосновніше передають її з рук до рук.

Таким чином пресові органи Українського Народного Союзу під цю пору є високоавторитетними і серед українців, і серед чужинців. „Свободі" виповнилося в минулому році сто років безперебійної появи, а „Українському Тижневикові" — 60 років. Тому їх обов'язково треба зберегти в такому стані, в якому вони існують нині, а „Свободу", на мою думку, треба розбудувати на два видання: діяспорне і рідне для України. Говорячи щиро, я хотів би бачити ці видання ще кращими, ідейнішими та більш впливовими. Цього, до речі, бажав цим виданням сорок років тому, один з найбільш шанованих і авторитетних редакторів „Свободи", д-р Лука Мишуга.

Пам'ятаймо, що переведення „Свободи" на тижневик ради заощаджень на поштовій оплаті й папері та на скороченні працівників — це не дуже розумне розв'язання справи. На мою думку, це знехтування великим зусиллям, що його пробили видатні діячі Українського Народного Союзу протягом минулих ста років. Повірте мені, що таке рішення в жодному випадку не буде кроком уперед, а навпаки, це буде поважний крок назад в той час, коли наша держава відроджується і потребує якнайбільше нашої допомоги в ділянці зовнішньої інформації та нашого здорового впливу на події в Україні. Отже, це преважливе питання, потребує серйозної концентрації думки для прийняття остаточного рішення.

Д-р Василь Селезінка*

ПЕРСПЕКТИВИ МЕДИЦИНИ В УКРАЇНІ

I

Перебуваючи в Україні, востаннє — в червні 1993 року, я мав нагоду ознайомитись з тамтешньою системою охорони здоров'я. Мені хотілося б поділитись деякими міркуваннями та думками з цього приводу, сподіваючись, що мій виклад не виглядатиме як відома послідовність будь-якого починання: ентузіязм, розчарування, переляк, пошуки винного, покарання невинного і вшанування сторонніх осіб.

Ми працюємо в рамках невеликого неформального проєкту Очного інституту медичного центру Сент-Луїського університету. Я вважаю, що назріла необхідність в практичному навчанні, базованому на особистому спілкуванні, а не через якісь київські бюрократичні централізовані установи. Очевидно, що в минулому централізація призвела до багатьох з тих недоліків, що існують сьогодні. Крім того, багато льокальних проблем найкраще вирішувати на місцевому рівні маючи розуміння, співпрацю та почуття гордости за досягнені успіхи з боку безпосередніх виконавців. Відпадає необхідність, в посередництві заскорузлого чиновника, який або цілковито завалить справу, гальмуючи її поступ, або хибно спрямує чи перерозподілить кошти, обладнання тощо, користуючись власною монополістичною, закостенілою, всемогутньою і самодостатньою владою. Такі методи виявились недієвими в минулому, то навіщо ж їх повторювати знову? Ця система вже показала свою властивість, яка руйнує людські здібності, економіку, традиції, особистість і життя загалом. Загальновідомими є похмурі дані статистики охорони здоров'я в колишньому Совєтському Союзі. Зараз, враховуючи величезні нерозв'язані проблеми в цій галузі, ці показники, мабуть, ще погіршились. І сьогодні немає нікого, хто підніс би голос на захист мовчазної, забутої і закинутої маси хворих.

1992 року я провів в Україні місяць, відвідавши Івано-Франківське, Львів, Харків (Конґрес СОУЛТ) та Київ. В Івано-Франківському я був майже тиждень, доставивши туди нові інструменти для очної хірургії, ультразвуковий А-скенер, внутрішньоочні лінзи, ліки для місцевої боротьби із запаленням та зараженням, тонкий шовний матеріял та ін., всього на суму близько 106,000 дол. Також я займався там хірургічною та клінічною практикою.

Цього року ми привезли обладнання, в яке входили цейсівський мікроскоп, стерилізатор для інструментів, шовний матеріял, внутрішньоочні лінзи, ліки і навіть з двісті нових судинних катетерів для відділу кардіології. Прибули ми групою, яка включала, крім мене, старшого резидента-офтальмолога, операційну медсестру, студента журналістики університету Кал-Поні та адміністратора.

Мікроскоп, стерилізатор і більшість медичного обладнання (всього 19 назв) були вислані за три тижні до нашого прибуття в Івано-Франківське, з ґарантованою доставою до 1-го червня. З собою ми везли сім великих скринь речей першої необхідности, на той випадок, якщо перший вантаж не дійде.

Наша група прибула в Україну 6-го червня м. р. У Львові довелося витратити три години, щоб пройти через митницю. Прибувши до Івана-Франківського, ми дізналися, що наш вантаж ще не прибув. Розшуки його забрали п'ять днів і скінчилися лише після нашої погрози залишити все і негайно повернутись додому. Коли ми, нарешті, отримали наш вантаж, у нас лишилось тільки чотири дні часу, тому ми оперували і в суботу, в результаті чого ми робили по п'ять операцій на день, що є своєрідним досягненням, беручи до уваги існуючі умови. Не міняючи операційні халати, рукавиці та інструменти між операціями, ми могли б побити й ці рекорди, одначе цього ми не прагнули. Нашою метою було показати, навчити, заохотити і поліпшити, по можливості, антисанітарну операційну практику, а також професійну розмежованість, котра заморожує живу думку, бажання вчитись і навіть посмішку. Молоді українські лікарі та медсестри вчились не тільки нашої стерильної хірургічної техніки, але й звичку працювати з усмішкою. Ми мали лише дев'ять днів для навчання.

Загалом стан медичної допомоги в Україні справляє гнітюче враження. Медичні заклади, розташовані як в нових, так і в старих будівлях, застарілі, погано обладнані, негігієнічні, а медицина, порівняно із ЗСА, плететься на років сорок позаду. Я не хочу, щоб мої слова сприймались як лайка чи образа, але будь-хто, відвідавши Україну за останні два роки, погодиться зі мною, що сказане є просто об'єктивним спостереженням. Антисанітарні умови та звички, а також брак найнеобхіднішого, не кажучи вже про антибіотики, призвели до того, що 20 відсотків лікарняних ліжок зайняті хворими з інфекціями. Обладнання також застаріле і поганої якости. Те, що привезене із Західньої Німеччини та Австрії, не використовується, тому що ніхто не показав, як саме те обладнання застосовувати. Мені хотілося б звернутись із закликом до всіх зацікавлених організацій та осіб присвятити час навчанню українських медиків користуванню, налагоджуванню та ремонту обладнання, інструментів, які передаються туди. Необхідно також, щоб люди звідти усвідомили важливість підтримування та обслуговування обладнання, що запобігло б його псуванню. Інакше вся наша допомога буде даремною. Я також вважаю, що немає потреби передавати найскладніше обладнання, оскільки місцеві інженерні можливості ремонту чи навіть виявлення причин зіпсуття дуже обмежені. Існує немало менш складних моделів, які з успіхом можна застосувати на практиці.

(Закінчення буде)

*Професор офтальмології Очного інституту Університету університету Сейнт-Луїсу.

Діти деклямують Т. Шевченка

У неділю, 6-го березня, в залі української православної церкви Св. Вознесіння в Мейплвуді, Н. Дж., американським гимном і Шевченковим „Заповітом", що їх виконав церковний хор під диригентурою інж. Леоніда Харченка, почався концерт, присвячений Великому Кобзареві.

Вступне слово виголосив настоятель церкви о. Євген Богуславський. У святкуванні взяли участь діти та молодь. Наталія Дубас, яка прекрасно говорить українською мовою, розповіла про Т. Шевченка англійською, а Микола Стеровий деклямував „Заповіт" по-англійськи.

Петрусь Косяненко гарно віддеклямував уривок з поеми „Гайдамаки", Аїда Федоренко — „І виріс я на чужині", а дві сестрички Христина і Наталія Журавлі, які ще не говорять по-українськи, зробили всім приємну несподіванку: українською мовою віддеклямували уривок з поеми „Княжна". Ксеня Косяненко заграла на піяніні пісню „Їхав козак за Дунай" та прелюд ч. 4 Баха, Марія Дубас милозвучним голосом заспівала сольо „Думи мої, думи мої", а інж. Л. Харченко прочитав „Сон" („У всякого своя доля"). Вискочий струнний юнак Матвій Дубас професійно деклямував „Мені тринадцятий минало". Присутні щедро нагородили виконавців гучними оплесками.

Хор, яким диригував Л. Харченко, під музичним проводом Івана Череути заспівав „Реве та стогне Дніпр широкий", уривок з поеми „Розрита могила" та інші твори. Багато оплесків випало і на долю солістки Раїси Дідов, яка співає у церковному хорі з дитинства. Вона ж і підготовила цей святочний концерт.

На закінчення всі присутні і хор заспівали „Ще не вмерла Україна".

Марія Череута

Вернісаж...

(Закінчення зі стор. 1)

співробітника „Свободи" Івана Керницького. Саме знаючи про Ікера, М. Барабаш доручив двом ученицям інституту, як дипломову працю, влаштувати у родинному місці кімнату-музей із діяльності письменницької та журналістичної Ікера до часу виїзду на Захід. Приємно почути про це від М. Барабаша і знати, що знайшлися шанувальники Ікера в Україні. М. Барабаш приносить зі собою до редакції також примірник журналу Спілки Письменників України „Дзвін" із 1993 року, де була вміщена обширна стаття про його творчість пера Богдана Смоляка, а в тому ж номері цілий ряд відбиток його картин в пастелі, гравюрі та дереворізі.

Борис Дроботюк — це уроженець Тернопільщини, як і М. Барабаш працює в Інституті Ужиткового Мистецтва. Сам відзначився екслібрісом і станковою графікою. Тематика його творів із Гуцульщини, зокрема ілюстрації до творчості В. Стефаника та інших. Брав участь у ряді національних і міжнародних виставок.

Також в ділянці станкової та книжкової графіки працює Йосип Кузишин, родом із Жидачівського району на Львівщині. Він закінчив відділ графіки в Інституті ім. Івана Федорова і брав участь у виставках національних і міжнародних. Тематика його творчості „Хрещення Русі", „Великдень", „Материнство", народні пісні.

Богдан Мусієвський — уроджeнець Львова, це ще один із художників, що спеціялізується в галузі станкової графіки. Найбільше його праць зроблених в техніці автолітографії. Він учасник національних та міжнародних виставок, нагороджений медалею та дипломами на міжнародних виставках.

Товаришем праці М. Барабаша є Дмитро Парута, уродженець Стрийщини, що є викладачем Інституту Прикладного Мистецтва ім. І. Труша. Він працює в ділянці станкової графіки і був учасником численних виставок національних і міжнародних.

Д. Парута — „Горе Марії".

М. Барабаш — „Львів".

Василь Семенюк — уродженець гірського села в Івано-Франківській області, закінчивши відділ книжкової графіки Поліграфічного Інституту ім. І. Федорова у Львові працює в станковій графіці і живописі на склі. Первинним джерелом його творчости є фолкльор. Закоханий в поезію Богдана-Ігоря Антонича, виконав майже 300 творів з мотивами цієї поезії на склі і у графіці. Учасник національних і міжнародних виставок.

Виїмковою є творчість Ігоря Копчика, уродженця Львова. Він розробив своєрідну техніку виробів зі шкіри. Виконав в ній численні праці, що находяться в колекціях у Канаді, ЗСА, Німеччині, Італії, Польщі. Виконав зображення Христа як дарунок Президентові України з нагоди його 60-річчя. Учасник численних виставок не лише збірних, але й індивідуальних національного і міжнародного характеру.

Надія Каплиш, єдина художниця у цьому зборі та ще й до того наймолодша віком. Уродженка Львова, закінчила в 1990 році Львівський Поліграфічний Інститут ім. І. Федорова, де темою її дипломової праці було оформлення в техніці автолітографії серії естампів церков Галичини. Вона також виконала серію портретів визначних церковних діячів в цій же техніці. Була вже учасницею обласних і міжнародних виставок. Вона є членом Молодечого об'єднання при Спілці Художників України, коли п'ять інших членів вернісажу вже є повними членами Спілки.

У сьогоднішній дійсності не важко дійти до переконання, що минув час, коли мистецтво допомагало людям жити. Але ще легше можна переконатися, що існують мистці, які своєю творчістю стверджують про тилежне. Саме у Галичині вони мають виразно львівське обличчя. Всі шестеро мистців з того гурту, який буде нагода пізнати вперше на виставці в Ню Йорку. Для повного замкнення мистецького кола саме зі Львова, виставку відкриває в неділю, 15-го травня, о год. 1-ій по полудні львівський мистець Любарт Ліщинський.

Створився...

(Закінчення зі стор. 1)

Щоб відзначити 50-ліття створення УГВР, у Ню Йорку був зорганізований при кінці минулого року Ініціятивний комітет, який мав завдання запросити осіб на широкій громадській базі в ЗСА стати членами. Громадсько ювілейного комітету для відзначення річниці УГВР та підготовити Загальні збори для вибору органів комітету. Такі Загальні збори відбулися у неділю, 30-го січня 1994 року у Ню Йорку. Після виміни думок, збори вибрали Президію Громадського ювілейного комітету у складі: Леонід Рудницький — голова, Лев Футала і Ярослав Струтинський — заступники голови. Згальні збори вибрали також Діловий комітет у складі: Роман Галібей — голова, Євген Гановський — заступник голови, Володимир Янів — секретар і Андрій Ластовецький — скарбник. Членами комітету були вибрані: Іван Винник, Микола Галів, Іван Дмитрик, Євген Івашків, Василь Калинович, Іван Кобаса, Юліян Котляр, Володимир Левенець, Осип Левицький, Теодор Олещук, Ніна Самокіш, Володимир Стойко, Євген Стахів, Лев Футала та Мирослав Шміґель.

Для виконування особливих завдань комітету, Загальні збори вибрали такі ділові комісії і їх особовий склад: Василь Калинович і Володимир Стойко — Комісія наукової конференції, Іван Винник і Євген Стахів — Комісія імпрезова, Іван Кобаса і Осип Левицький — Комісія виставки документів визвольної боротьби України.

Діловий комітет відбув вже два засідання, на яких були схвалені такі дати і програми відзначування 50-ої річниці УГВР:

У суботу, 11-го червня ц.р., відбудеться наукова конференція про УГВР, а доповідачами є запрошені Анатоль Камінський, Ярема Келебай, Петро Потічний і Володимир Стойко. Конференція відбудеться в будинку НТШ в Ню Йорку.

В неділю, 12-го червня, відбудеться в Українському Народному Домі в Ню Йорку, починаючи з години 2-ої по полудні, вечеря-бенкет з програмою, якою керуватиме Л. Рудницький, а святкове слово виголосять Мирослав Прокоп і Лев Футала.

Від 4-го до 18-го червня ц.р. в будинку Українського Спортового Клюбу в Ню Йорку триватиме виставка документів української визвольної боротьби.

Президія і Діловий комітет закликають всі українські громади в Америці, на місцях свого поселення, гідно відзначити роковини 50-ліття створення УГВР.

Крім того, відзначування річниці створення УГВР відбудуться також і в Україні:

У днях 9-10-го липня ц.р. відбудеться в Києві наукова конференція про УГВР;

У п'ятницю, 15-го липня ц.р., у Львові — наукова конференція присвячена 50-им роковинам постання УГВР:

У суботу, 16-го липня ц.р. — святочна академія у Львівському оперному театрі;

В неділю, 17-го липня ц.р., в селі Сприня — на місці Першого Великого Збору УГВР і в місті Самборі — Молебень, святочна академія, віче.

В інших містах України заплановані подібні імпрези.

Українська громада в Джерзі Ситі вшанувала Кобзаря

Цього року минуло 180 років з дня народження Тараса Шевченка — поета-пробудителя і пророка українського народу. Ці знаменні роковини вшановували як в Україні, так і в діяспорі — скрізь, де хоч трохи нуртує українське життя.

Не була вийнятком і українська громада в Джерзі Ситі, Н.Дж. В неділю, 20-го березня ц.р., в Українському Народному Домі відбулося урочисте свято Поета. Щоб скласти шану Великому Кобзареві, на свято прийшли навіть молоді з дітьми. Власне юнаки і юначки своєю присутністю і участю уможливлювали проведення більшої частини програми. Вони мовби оживляли свято, вносячи в нього свій особливий дух. Це зайвий раз засвідчило про нерозривність поколінь і живучість українських традицій далеко за межами України.

Свято розпочалося американським національним гимном у виконанні Ніни Ковбаснюк, членки 71-го Відділу Союзу Українок Америки в Джерзі Ситі. Після цього відкрив програму і привітав усіх присутніх голова Громадського комітету Ілля Шевчук. Отець Роман Мірчук, парох церкви свв. Петра і Павла, провів молитву. Потім хор церкви свв. Петра і Павла під диригуванням Василя Гречинського виконав пісню „Думи мої" на слова Кобзаря. Кульмінаційною точкою урочистої частини були святочне слово, виголошене д-ром Ігорем Мірчуком з Філядельфії.

Далі сценою заволоділи учні вищих і середніх шкіл „Рідної Школи", директором якої є Дозя Дубей. Перед очима присутніх вони поставили виставу „Дитинство Тараса Шевченка". Глядачі по-новому познайомились з малим Тарасом-пастухом, з його дідом, що розповідав про козаків, а також з вмираючим батьком і недоброю мачухою. Присутні з цікавістю стежили за розвитком подій на сцені, вітаючи оплесками найбільш вдалі моменти.

Програма була б неповною без участи п'яти і шести річних учнів садочку „Рідної Школи". Вони також долучили свої дзвінкі голоси до вшанування Тараса. Хоч часом збиваючись і забуваючи слова, вони викликали з боку присутніх, мабуть, найбільше теплих усмішок і оплесків.

Далі Ігор Самарін, випускник Одеської консерваторії, виконав „Скерцо" ч. 2, опус 31 Фредеріка Шопена. Після цього Галина Гаврилюк, членка 71-го Відділу СУА в Джерзі Ситі, прочитала вірш „Думи Тараса Шевченка".

На закінчення хор церкви свв. Петра і Павла в Джерзі Ситі виконав „Заповіт" Тараса Шевченка.

Свято ще раз показало, що, не зважаючи на відірваність від материка і невелику чисельність, українська громада в Джерзі Ситі глибоко в серці береже пам'ять про Кобзаря і передає її молодому поколінню.

С.М.

З глибоким жалем сповіщаємо українську громаду, що 29-го квітня 1994 року у Філядельфії, Па. відійшов у вічність

бл. п.

ПЕТРО ТАРНАВСЬКИЙ

нар. 1914 р. в Галичині (с. Биків, Дрогобиччина) визначний громадський діяч, член Президії, фінансовий секретар метрополітальної громади у Філядельфії, Па. УАКРади.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться:

ПАРАСТАС в похоронному заведенні М. Насевича на Тейбор Ровд, у вівторок, 3-го травня 1994 р. о год. 7:30 веч., а

Заупокійна Служба Божа

в катедрі Непорочного Зачаття Пресвятої Діви Марії при Френклін вул. в середу, о год. 10:00 ранку.

ПОХОВАННЯ тлінних останків на цвинтарі Пресвятої Діви Марії на Факс Чейс, Па.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Наші глибокі співчуття дружині Анні та дальшій родині.

УПРАВА МЕТРОПОЛІТАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ФІЛЯДЕЛЬФІЇ, ПА. УАКРади

Ділимося сумною вісткою з членами спортового товариства „Тризуб" у Філядельфії, Па. і громадою, що в п'ятницю, 29-го квітня 1994 р. відійшов у вічність на 80-му році життя

бл. п.

ПЕТРО ТАРНАВСЬКИЙ

колишній піонер і довголітній член Управи У.С.О. „Тризуб" народжений 12-го липня 1914 року в Бикові, повіт Самбір, Україна.

ПАРАСТАС — вівторок, 3-го травня 1994 р., о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Насевичів при 109 E. Tabor Road, **Філядельфія, Па.**

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ в середу 4-го травня о год. 10-ій рано в катедрі Непорочного Зачаття у Філядельфії, а опісля на цвинтар св. Марії на Факс Чейс, Па.

Горем опечаленій дружині, родині, тут і в Україні, приятелям і громаді наше глибоке співчуття.

УПРАВА У.С.О. „ТРИЗУБ", Філядельфія, Па.

З глибоким смутком повідомляю родину, друзів і знайомих, що в п'ятницю, 29-го квітня 1994 р. у Філядельфії, Па., на 80-му році життя, відійшов у вічність мій найдорожчий й невіджалуваний МУЖ

бл. п.

ПЕТРО ТАРНАВСЬКИЙ

ПАНАХИДА — вівторок, 3-го травня 1994 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Насевичів при 109 вест Тейбор Рд. у Філядельфії.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ — середа, 4-го травня о год. 9-ій рано з того ж заведення до Катедри Непорочного Зачаття Пресвятої Діви Марії при 816 Н. Френклін вул., де буде відслужена о год. 10-ій ЗАУПОКІЙНА БОГОСЛУЖБА, після чого тлінні останки покійного будуть зложені на цвинтарі Пресвятої Діви Марії у Факс Чейсі, Па.

Покійний залишив у глибокому смутку:

дружину — АННУ
кузинки — ВАЛЕРІЮ КАЙДУ з дітьми
— АННУ ДІДУХ з мужем МИХАЙЛОМ, та дітьми і внуками
кузина — ТЕОДОРА РАКА
родину в Україні й Сибірі
односельчанина — БРУНА ДАНКІВСЬКОГО з дружиною і дітьми.

Замість квітів дружина просить складати пожертви на Спортовий Осередок „Тризуб", дітей Чорнобиля і Вісті Комбатанта.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редаґує Омелян Твардовський

УСК Ню Йорк — „Косова" СК — 1:1

У неділю, 3-го квітня, обидві дружини УСК розпочали весняну рунду футбольних розгривок за чемпіонат II дивізії Космополітальної Ліґи Ню Йорку. З огляду на світовий футбольний чемпіонат, що цього року відбудеться в ЗСА, Провід Ліґи вирішив приспішити календарні ігри і тому більшість дружин, у тому числі і наша, не мали часу до належної підготови до другої половини сезону.

І все таки, незважаючи на цей важливий факт, перший весняний виступ УСК треба уважати успішним. Ремісовий вислід з лідером дивізії, яким є „Косово" — доказ цього. До перерви наші футболісти вели 1:0, що його здобув Ясіне з гарної акції Коваленка—Брасяка. В другій половині УСК мав можливості піднести вислід, але в цих моментах м'яч із стрілів Ясіне, Плісака і Чікіна або вдало виловлював воротар албанців, або він пролітав понад ворота.

Саме через брак кондиції наших футболістів, що через втому знизили темп гри, албанці в свою чергу провели кілька контратак, одну з яких і закінчили ґолем і остаточно встановили вислід зустрічі 1:1.

Склад І дружини УСК: Макс, Раміро, Бані, Плісак, Дунов, Ясіне, Мазлії, С. Коваленко, Люсійо, Гупало, Фаділ, Маві, Каревич, Брасяк, Чікінйо, Ромеро. Провідник і тренер Стефан Коваленко.

Резервова дружина УСК, що займає чолову позицію в показнику резервної дивізії, розгромила резервістів „Косово" 9:0.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

Україна — Ізраїль — 0:1

В чергових міжнародних змаганнях, що відбулися в Гайфі, Ізраїль, збірна України, яка восени розпічне розгривки за чемпіонат Европи, зазнала поразки 0:1. Цей вирішальний ґоль, як підкреслювали кореспонденти, виявився контроверсійним, його господарі здобули з сумнівного карного стрілу, якого призначив ізраїльський суддя Дауд Сахель. Склад збірної України: Тяпушкін, Лужний, Беженар, Дірявка, Хомин, Букель, Полунін, Похлєбаєв, Жабченко , Попов, Михайленко, Юрченко, Леоненко, Коновалов, Турянський.

Україна — Ізраїль 0:0

Цього ж дня відбулися змагання між олімпійськими збірними Ізраїля і України. Перед олімпійською збірною України стоїть важке завдання, а саме: щоб закваліфікуватися до Олімпіяди-96 в Атланті їй треба виграти елімінаційний турнір Европи і у фінальних змаганнях зайняти місце в першій шістці.

Олімпійська збірна Ізраїля, яка недавно перемогла олімпійську репрезентацію Росії вислідом 2:0, була добрим спарінґ-партнером. У звітовій зустрічі українські футболісти показали гарну гру, мали можливості здобути ґолі, але завдяки чудовій грі ізраїльського воротаря Штравбера вислід залишився „сухим" 0:0.

Склад олімпійської збірної України: Близнюк, Кривенцов, Парфенов, Федоров, Прудіус, Онопко, Венглинський, Косовський, Свистунов, Круковець, Бєлкін, Єсін, Мочуляк, Мороз.

Фіґуристи України на світовому чемпіонаті

Наприкінці березня закінчилися змагання фіґуристів за чемпіонат світу, які пройшли в місті Чіба, Японія, місті наступної зимової Олімпіяди. В цих змаганнях, як відомо, не взяли участи чолові українські фіґуристи Оксана Баюл, чемпіонка Олімпіяди в Ліллєгаммері, і Віктор Петренко, попередній чемпіон світу.

В жіночій групі Україну репрезентували юні фіґуристки Олена Ляшенко, Людмила Іванова й Інна Заєць. В чоловічій групі — Вячеслав Загороднюк, а в парах — О. Білоусовська, І. Маляр і в танцях — І. Романов і І. Ярошенко.

В підсумкових таблицях чемпіонату кращі місця зайняли:

в жіночій групі: 1. Ю. Сато (Японія), 2. С. Боналі (Франція), 3. Т. Шевченко (Німеччина). Завдяки О. Ляшенко, що зайняла шосте місце в черговому світовому чемпіонаті, Україна знову зможе виставити більш як одну репрезентантку. Л. Іванова вийшла 17-ою, а юна І. Заєць — 23-ою.

В групі чоловіків: 1. Е. Стойко (Канада), 2. Ф. Кандельоро (Франція), 3. В. Загороднюк (Україна). Спортова пара України зайняла 20-те місце. Танцювальна пара І. Романова та І. Ярошенко зайняли почесне четверте місце. Є. Гришина і Р. Гончаров вийшли 18-ми.

Теніс

В неділю, 3 квітня, в Лісбоні, Портуґалія, закінчився черговий турнір за нагороду 525,000 долярів, в якому у фіналі змагалися Карльос Коста (Еспанія) і Андрій Медведєв (Україна). В цьому фіналі Медведєв, який пройшов недавно операцію на нозі, не зміг повторити минулорічного успіху і програв вислідом 4:6, 7:5, 6:4, цим самим здобувши другу нагороду.

Шахи

Наприкінці березня в Бєограді, Юґославія, закінчився представницький жіночий турнір, так званий „Юґометаль-94". Про солідність цих змагань свідчить і те, що в них виступило чотири претендентки на світову шахову корону серед жінок — Галямова-Іванчук (Україна), А. Марич (Юґославія), Пен Чжаоцинь (Китай) і К. Арахамія (Грузія). Згідно з вислідами, першу нагороду чемпіонки цього турніру здобула Галямова-Іванчук (Україна), яка набрала 6.5 точок з 9-ти можливих. Дальші місця зайняли: А. Марич (Юґославія) — 5.5 точок, С. Матвєєва (Росія) — 5.5 точок, Н. Бойкович (Юґославія), П. Чжаоцинь (Китай), І. Мадл (Мадярщина) і А. Софієва (Азербайджан) — по 4.5 точок, А. М. Ботсарі (Греція) — 4, А. Стефанова (Болгарія) — 3.5, К. Арахамія (Грузія) — 2 точки.

На останньому Конґресі ФІДЕ Алісі Галямовій-Іванчук присвоїли звання міжнародного майстра серед чоловіків.

Відбиванка

24—28-го березня у Вінніпеґу, Канада, пройшли ігри жіночих репрезентацій Канади, Китаю, ЗСА і України за чашу Канади. Ми вже інформували читачів „Свободи" про першу зустріч, в якій збірна України перемогла репрезентацію Китаю в п'ятьох сетах.

Виявилося, що це була єдина поразка китайок і вони остаточно виграли перше місце і чашу Канади. Після тієї перемоги українкам не повезло із збірною Канади, з якою вони програли 0:3. Остаточно Україна в зустрічі за бронзові нагороди перемогла репрезентацію ЗСА 15:5, 16:18, 15:8, 15:6 і 31-го березня відлетіла лінією Ейр Канада до Києва. В часі свого перебування у Вінніпеґу спортсменки України і їх тренери, вперше в своєму житті, пережили приємні хвилини завдяки рідній атмосфері, яку створив спеціяльний Комітет „Приятелі українських атлетів", що його очолювали Олег Романів (президент КУК), Йосефина Климків (президент Жіночого комітету КУК), Любомир Шулякевич (предсідник комітету), Нестор Будик (касир), Оля Михальчук (прийняття), Леся Швалюк (секретарка) і десятка членів Комітету: І. Балюта, Р. Басараб, Г. Дмитришин, д-р С. Гринюк, Б. Кузик, Л. Лазарук, Т. Малужинський, О. Розумна, д-р Ф. Стамбрук і О. Шаварський.

Завдяки цим особам на усіх змаганнях з участю збірної України побувало біля 2,000 глядачів, які з прапорами України і Канади ентузіястично підтримували гостей з України. В п'ятницю, 25-го березня був влаштований „Український вечір", на якому відбулися виступи хору „Гуслі" і танцювального ансамблю „Русалка". Присутній був теж амбасадор України в Канаді Віктор Батюк.

Гості з України наочно ознайомилися з життям місцевих українців, побачили церкви, школи, народні доми і підприємства. Комітет забезпечив збірну новими одностроями, м'ячами, сітками й іншим інвентарем, якого бракує в Україні.

Як ми вже згадували раніше, одним із спонзорів приїзду збірної до Канади був УСЦАК. Восени збірна України візьме участь у змаганнях за світовий чемпіонат, який проходитиме у Бразилії.

О. Твардовський

У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ квітня в амбасаді ЗСА в Україні підписано меморандум, яким започатковано співробітництво між американською Аґенцією міжнародного розвитку (АМР) та державними адміністраціями Харкова, Львова і Тернополя. Йдеться про втілення проєкту розбудови у цих містах мережі сучасних комп'ютеризованих засобів та організації фінансової системи і управління. Для цього АМР призначила 9 міл. дол. Проєкт — це доповнення до меморандуму між Урядами України та ЗСА з 10-го листопада 1992 року про співробітництво у галузі створення земельного та житлового ринків та покращення системи міського фінансування та управління.

ГЕНЕРАЛ ІГОР СЄРҐЄЄВ, командуючий російськими військами стратегічного призначення, заявив, що від 30-го травня міжконтинентальні ракети російської армії не будуть націлені на З'єднані Стейти Америки. Американські ракети від того самого часу також не будуть націлені на Росію. Взаємну угоду було підписано під час візити в російську столицю президента ЗСА Билла Клінтона.

В НІМЕЦЬКОМУ МІСТІ Дюссельдорфі почався суд над чотирма молодими неонацистами, причетними до вбивства п'ятьох турчанок, в тому числі трьох дітей. Один з підсудних, 16-річний Фелікс Кьонен, докладно засвідчив, як він став членом нацистського молодечого клюбу „Юні вікінґи", де пройшов вишкіл бойовика і перейняв неонацистську ідеологію. Суд триватиме аж до жовтня, оскільки судді мають намір переслухати 139 свідків.

НЕ БУЛО АБСОЛЮТНОЇ БІЛЬШОСТИ

У редакційній статті п. з. „Пора українізуватися!" („Свобода" з 12-го березня ц. р.) у реченні про населення Одеси, Донеччини і Криму, слід розуміти, що у тих частинах України не було абсолютної більшости українського населення. — Ред.